

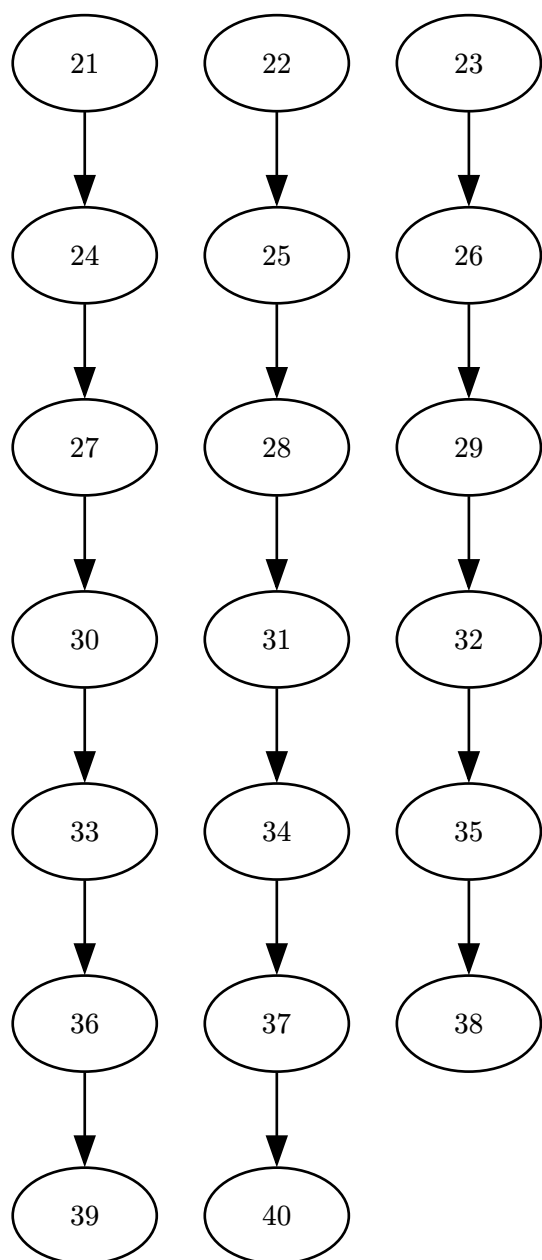
Låt R vara en relation på $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}$ som definieras genom att sätta $(u, v)R(x, z)$ om $u + x$ är ett jämnt heltal. Visa att R är en ekvivalensrelation samt bestäm alla skilda ekvivalensklasser.

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Partitionen som R ger upphov till är $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z} = \{2k : k \in \mathbb{Z}\} \times \mathbb{Z} \cup \{2k + 1 : k \in \mathbb{Z}\} \times \mathbb{Z}$.

Låt $E = \{21, 22, \dots, 40\}$ och definiera relationen R på E genom att för $x, y \in E$ sätta xRy om $x - y$ är ett icke-negativt heltal som är delbart med 3. Visa att R är en partialordning och rita dess Hassediagram.

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv, och därmed en partialordning.

Hassediagrammet ser ut på följande sätt (Hassediagrammet är tre disjunkta linjer, stora tal neråt)

Låt B vara mängden av alla olika följder av längd 10 som består av ett ord och nollor och ännu ett antal siffror i följden ännu. Definiera en relation R_1 på B genom att sätta xR_1y om summan av de ingående siffrorna i x är lika med summan av de ingående siffrorna i y . Motivera noggrant.

Relationen är inte antisymmetrisk

och inte en partialordning. En följd som tillhör B har 1, 3, 5, 7, eller 9 ettor. Alltså gäller att $|B| = 2 \cdot 10! + 1 \cdot 9! + 2 \cdot 10! + 1 \cdot 7! + 1 \cdot 5! + 1 \cdot 3! + 1 \cdot 1!$

Låt A vara mängden av alla olika booleska funktioner $f(x, y)$ med 2 variabler x, y . Låt R vara en relation på A som definieras av att fRg om $f(x, 1) = g(x, 1)$, d.v.s. $f(x, y) = g(x, y)$ om $y = 1$. Är R en ekvivalensrelation? Bestäm så fall den partitionerar A som R ger upphov till.

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Det finns totalt $2^4 = 16$ olika booleska funktioner med 2 variabler. Partitionen av mängden A är $A = \{0, xy, xy, y\} \cup \{xy, x, xy+xy, x+y\} \cup \{xy, xy+xy, x, x+y\} \cup \{y, x+y, x+y, 1\}$, vilket kan visas genom att ex. tabulera alla 16 funktioner och undersöka vilka som har samma funktionsvärde då $y = 1$.

Låt $B = \{6, 7, 8, 9\} \times \{10, 11\}$ och definiera en relation R_1 på mängden B genom att sätta $(x_1, x_2)R_1(y_1, y_2)$ om $x_1 + x_2 \leq y_1 + y_2$. (a) Undersök om relationen R_1 är en partialordning. (2p)
(b) Om R_1 är en partialordning, bestäm om $\emptyset$ -mängden (B, R_1) är så fall har någorstora och/eller minst ett element. Om R_1 inte är en partialordning, definiera en relation på B som är en partialordning.

Relationen är inte antisymmetrisk

och inte en partialordning. En partialordning $\preceq$ på R_1 ges av ordna elementen enligt följande: $(6, 10) \preceq (6, 11) \preceq (7, 10) \preceq (7, 11) \preceq (8, 10) \preceq (8, 11) \preceq (9, 10) \preceq (9, 11)$. (Det finns många likalösningar.)

Låt $B = \{6, 7, 8, 9\} \times \{10, 11\}$ och definiera en relation R_2 på mängden B genom att sätta $(x_1, x_2)R_2(y_1, y_2)$ om antingen $x_1 > y_1$ eller $x_1 = y_1$ och $x_2 \geq y_2$. (a) Visa att R_2 är en partialordning. (1p) (b) Rita Hasse diagrammet för $\preceq$ -mängden (B, R_2) . (1p)
(c) Bestäm på hur många sätt $\preceq$ -mängden kan sorteras topologiskt. Motivera!

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv och alltså en partialordning.

(b) Hasse diagrammet ser ut som följer: $(9, 11) (9, 10) (8, 11) (8, 10) (7, 11) (7, 10) (6, 11) (6, 10)$ (c) $\preceq$ -mängden kan bara sorteras topologiskt på ett sätt, eftersom det är en totalordning

Låt R vara en relation på $\{1, 2, 3, 4, 5\}$ som ges av $R = \{(1, 2), (3, 4), (2, 3)\}$. Vad är det minsta antalet ordnade par som måste läggas till R för att få en

a) reflexiv relation?

b) symmetrisk relation?

c) antisymmetrisk relation?

d) transitiv relation?

e) ekvivalensrelation?

f) Vilken partition skapas av relation i uppgift e)?

a) Lösning: $(1, 1), (2, 2), (3, 3), (4, 4), (5, 5)$ så 5

b) Lösning: $(2, 1), (4, 3), (3, 2)$ så 3

c) Lösning: 0 ty den är antisymmetrisk

d) Lösning: Vi måste lägga till $(1, 3)$, $(2, 4)$, $(1, 4)$, så det minsta antalet är 3.

e) Lösning: 14 (rita ett diagram)

f) Lösning: $\{1, 2, 3, 4, 5\} = [1] \cup [5] = \{1, 2, 3, 4\} \cup \{5\}$

Låt $X = \{7, 8, 9, \dots, 19\}$. (a) Visa att delbarhetsrelationen på X är en partialordning och ritat Hassediagrammet för $\leq$ på X . (b) Vilka maximala och minimala element har $\leq$ på X ?

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv och alltså en partialordning. Hassediagrammet ser ut på följande sätt: 7 8 9 10 11 12 13 15 17 19 14 16 18 (b) Alla element utom 14, 16, 18 har en element under sig, 7, 8, 9 är maximala.

Låt J vara mängden av alla heltalsomärkta med 5 delbara. Definiera en relation R på J genom att sätta xRy om $10 \mid (x+y)$. Visa att R är en ekvivalensrelation på J och bestämma alla ekvivalensklasser som R ger upphov till.

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Om x är delbart med 5 så gäller antingen $x \equiv 0 \pmod{10}$ eller $x \equiv 5 \pmod{10}$. Alltså blir motsvarande partition $= \{x \in J : x \equiv 0 \pmod{10}\}$ och $[5] = \{x \in J : x \equiv 5 \pmod{10}\}$.

Från bokstäverna i ordet KÖRSBÄRSTRÄD kan olika "ord" (d.v.s. följder av bokstäver) bildas genom att välja ut ett godtyckligt antal av dessa bokstäver och sätta samman dem till en följd. Låt A vara mängden av alla ord som kan bildas på detta sätt. Definiera en relation R på A genom att låta xRy om x och y innehåller lika många bokstäver. (Således gäller t.ex. att RÖD och BÄR står i relation till varandra under R , medan RÖD och RÖ inte gör det.) Visa att R är en ekvivalensrelation, bestäm antalet ekvivalensklasser samt antalet element i ekvivalensklassen $[BRÖD]$.

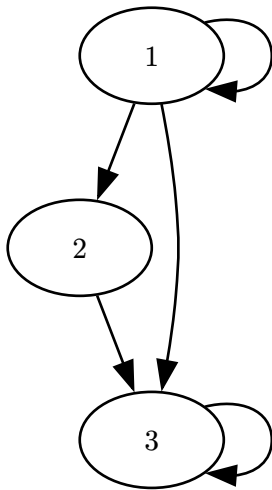
Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Antalet ekvivalensklasser är 12, och $|[BRÖD]| = \binom{8}{4} 4! + \binom{7}{2} \binom{3}{1} \frac{4!}{2!} + \binom{3}{2} \frac{4!}{2!2!} + \binom{7}{1} \frac{4!}{3!}$, ty ett ord med 4 bokstäver kan bestå av 4 olika bokstäver, precis en dublett, exakt två dubletter, eller 3 st R och en ytterligare bokstav.

Låt B vara mängden av alla olika följder av längd högst 8 som består av fyror och nior, och där alla fyror kommer före alla nior. (Till exempel gäller att $44999 \in B$, $44 \in B$ och $9999 \in B$, medan $44994 \notin B$.) En relation R på B definieras genom att sätta xRy om antingen x följden innehåller fler fyror än y , eller x och y innehåller lika många fyror och y innehåller minst lika många element som x . Avgör om R är en partialordning. Är R en totalordning?

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv och alltså en partialordning. Eftersom det för varje par av element gäller att det står i relation till varandra, så är relationen även en totalordning.

Låt $R = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (2, 3), (3, 3)\}$ vara en relation på $\{1, 2, 3\}$. Rita relationsgraf för R och avgör om R är transitiv.

Grafen har hörnmängden $\{1, 2, 3\}$ och elementen i R som riktade kanter. R är transitiv.

Definiera en relation R på de naturliga talen $\mathbb{N}$ genom att sätta xRy om $x^2 - y^2 \equiv 0 \pmod{5}$. Visa att R är en ekvivalensrelation och bestäm den partition av $\mathbb{N}$ som R ger upphov till.

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Ekvivalensklasserna är $[0] = \{0, 5, 10, \dots\}$, $[1] = [4] = \{1, 6, 11, \dots\} \cup \{4, 9, 14, \dots\}$, och $[2] = [3] = \{2, 7, 12, \dots\} \cup \{3, 8, 13, \dots\}$, som alltså utgör en partition av $\mathbb{N}$

Låt $A = \{x \in \mathbb{N} : x = 10k, k \in \mathbb{N}\}$ och $B = \{x \in \mathbb{N} : 0 \leq x \leq 9\}$. Beträkt mängden $A \times B$, och definiera en relation R_3 på $A \times B$ genom att sätta $(a, b) R_3 (c, d)$ om $a + b \leq c + d$. Visa att R_3 är en partialordning och avgör om ϕ -mängden $(A \times B, R_3)$ har något/några största/eller minsta element

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv och alltså en partialordning. (Det är även en totalordning, eftersom de ordnade paren kan identifieras som icke-negativa heltal som ordnas enligt relationen $\leq$.) Största (och maximala) element saknas. Minsta element är $(0, 0)$

Låt X vara mängden av alla positiva delare till 4500. Definiera en relation R på X genom att sätta xRy om x och y har lika många primtalsfaktorer. (T.ex. gäller att $4R6$ och $2R3$, men $2 \not R 4$.) Visa att R är en ekvivalensrelation och ange alla skilda ekvivalensklasser och antalet element i varje sådan klass.

Relationen är uppenbar reflexiv, symmetrisk och transitiv och alltså en ekvivalensrelation. Primtalsfaktoriseringen av 4500 är $4500 = 2^2 \cdot 3^2 \cdot 5^3$. Ekvivalensklasserna är alltså $[1], [2], [4], [12], [36], [180], [900], [4500]$, och $|[1]| = 1, |[2]| = 3, |[4]| = 6, |[12]| = 8, |[36]| = 8, |[180]| = 6, |[900]| = 3, |[4500]| = 1$.

Låt A vara mängden av "ord" (d.v.s. följder av bokstäver) med minst sex (ej nödvändigtvis olika) bokstäver som kan bildas av bokstäverna i ordet BADSTRAND. Definiera en relation R på A genom xRy om orden x och y antingen båda innehåller följden SANDAT, eller varken x eller y innehåller följden SANDAT. Är R en ekvivalensrelation? Bestäm även kardinaliteten hos mängden $\{x \in A : xR \text{ DANSAR}\}$

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv, och alltså en ekvivalensrelation. Notera att ekvivalensrelationen ger upphov till endast två ekvivalensklasser: de element som innehåller följden

SANDAT, och de som inte innehåller denna följd. Vi ska bestämma antalet element i den senare ekvivalensklassen. Antalet element som innehåller följden SANDAT är $1 + \binom{3}{1} \cdot 2 + \binom{3}{2} \cdot 3! + 4!$, eftersom en sådan följd innehåller 6, 7, 8 eller 9 bokstäver och i denna skall "ordet" SANDAT ingå (och denna följd kan därmed betraktas som en bokstav). Låt oss nu bestämma $|A|$. Antalet "ord" med sex bokstäver är $\binom{7}{6}6! + 2\binom{6}{4}6!2! + \binom{5}{2}6!2!2!$, eftersom en sådan följd kan innehålla sex olika bokstäver, 2 A eller D och 4 andra olika bokstäver, eller precis 2 A, 2 D och två andra bokstäver. På samma sätt fås att antalet följder med 7 bokstäver är $7! + 2\binom{6}{5}7!2! + \binom{5}{3}7!2!2!$, antalet följder med 8 bokstäver är $28!2! + \binom{5}{4}8!2!2!$, och antalet med nio bokstäver är precis $9!2!2!$. Kardinaliteten hos mängden $\{x \in A : xR \text{ DANSAR}\}$ är alltså $9!2!2! + 28!2! + \binom{5}{4}8!2!2! + 7! + 2\binom{6}{5}7!2! + \binom{5}{3}7!2!2! + \binom{7}{6}6! + 2\binom{6}{4}6!2! + \binom{5}{2}6!2!2! - (1 + \binom{3}{1} \cdot 2 + \binom{3}{2} \cdot 3! + 4!)$

Låt X vara mängden av alla positiva delare till talet 70. En partialordning $\leq$ på X ges av att definiera $x \leq y$ om $x|y$. (a) Rita hasse diagrammet för po-mängden $(X, \leq)$. (1p) (b) Sortera po-mängden $(X, \leq)$ topologiskt. (1p) (c) Är $(X, \leq)$ ett lattice?

(a) 125710143570 (b) Ett sätt att topologiskt sortera elementen är 1, 2, 5, 7, 10, 14, 35, 70 och definiera totalordningen R genom att sätta xRy om x kommer före y i denna lista. (c) Ja!

Låt $A = 23 \cdot 33 \cdot 72$ och låt B vara mängden av alla positiva delare till A . Definiera en relation R_1 på B genom att sätta xR_1y om talet x har samma antal primtalsfaktorer i sin primtals-faktorisering som y . (Till exempel gäller alltså att $2R_13$ och $6R_19$, eftersom $6 = 2 \cdot 3$ och $9 = 3 \cdot 3$.) Visa att R_1 är en ekvivalensrelation, samt ange alla skilda ekvivalensklasser och antalet element i varje ekvivalensklass. (3p) VAR GOD VÄND!

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv, och alltså en ekvivalensrelation. De skilda ekvivalensklasserna är $[1], [2], [2 \cdot 3], [23], [23 \cdot 3], [23 \cdot 3^2], [23 \cdot 3^3], [23 \cdot 3^3 \cdot 7]$ och $[23 \cdot 3^3 \cdot 7^2]$. Vidare gäller att $|[1]| = 1, |[2]| = 3, |[22]| = 6$ och $|[23]| = 2 + 3 \cdot 2 + 1 = 9$, eftersom om exponenterna ska summera till 3, så finns 3 möjligheter: x^3, x^2y och xyz . På samma sätt fås att $|[23 \cdot 3]| = 2 \cdot 2 + 3 + 3 = 10, |[23 \cdot 3^2]| = 2 \cdot 2 + 2 + 3 = 9, |[23 \cdot 3^3]| = 1 + 4 + 1 = 6, |[23 \cdot 3^3 \cdot 7]| = 1 + 2 = 3$ och $|[23 \cdot 3^3 \cdot 7^2]| = 1$

Låt $A = \{4, 5, 6\} \times \{7, 8, 9\}$ och definiera en partialordning R_2 på A genom att sätta $(x_1, x_2)R_2(y_1, y_2)$ om $x_1 \leq y_1$ och $x_2 \leq y_2$. Rita hasse diagrammet för po-mängden (A, R_2) . (2p) (b) Ge ett exempel på en partialordning $\leq$ på en oändlig mängd som inte är en totalordning. (1p)

Relationen är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv, och alltså en partialordning. Hasse diagrammet ser ut på följande sätt: $(4,7)(4,8)(5,7)(6,7)(4,9)(5,8)(5,9)(6,8)(6,9)$ (b) Till exempel $(\mathbb{Z}^+, |)$.

Från bokstäverna i ordet VINTERVILARNA kan olika ord (d.v.s. följder av bokstäver) bildas genom att välja ut ett godtyckligt antal av dessa bokstäver och sätta samman dem till en följd. Låt Q vara mängden av alla ord med exakt 6 bokstäver som kan bildas på detta sätt. Definiera en relation R_p på Q genom att sätta xR_y om x innehåller lika många A och lika många I som y . (Således gäller t.ex. att TRAVAR och VARNAR står i relation till varandra under R , medan VINTER och RITARE inte gör det.) Visa att R är en ekvivalensrelation, bestäm antalet ekvivalensklasser samt bestäm antalet element i ekvivalensklassen [TRANAN]

Relationen är reflexiv, symmetrisk och transitiv, och alltså en ekvivalensrelation. Ett ord iQ kan innehålla högst 2 st A, och högst 2 st I, så vi får totalt $3 \cdot 3 = 9$ ekvivalensklasser. Ordet TRANAN innehåller 2 st A och inga I. De bokstäver som vi kan använda för att konstruera ord som tillhör ekvivalensklassen [TRANAN] är 2 st V, 2 st N, 1 st T, 1 st E, 2 st R, och 1 st L, förutom de 2 st A som ska ingå. Antalet ord i [TRANAN] som innehåller exakt 3 olika bokstäver är $3 \cdot 2 \cdot 6!2!2!$, antalet ord med exakt 4 olika bokstäver är $3 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 2 \cdot 6!2!2!$, och antalet med 5 olika bokstäver är $6 \cdot 4 \cdot 6!2!$. Antalet element i ekvivalensklassen [TRANAN] är alltså $3 \cdot 2 \cdot 6!2!2! + 3 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 2 \cdot 6!2!2! + 6 \cdot 4 \cdot 6!2!$

Låt $E = \{1, 2, \dots, 20\}$ och definiera relationen R_2 på E genom att för $x, y \in E$ sätta $x R_2 y$ om $x - y$ är ett icke-negativt heltal som är delbart med 3. Visa att R_2 är en partialordning och rita dess Hasse diagram

Relationen R_2 är reflexiv, antisymmetrisk och transitiv, och därmed en partialordning. R_2 är reflexiv eftersom $x - x = 0$ för alla $x \in E$. R_2 är antisymmetrisk, ty om $x R_2 y$ och $y R_2 x$ så gäller $x - y = 3k_1$ och $y - x = 3k_2$ där $k_1, k_2 \in \mathbb{N}$. Alltså gäller $x - y = 3k_1 = -3k_2$ och $x = y$. Vi visar nu att R_2 är transitiv. Antag $x R_2 y$ och $y R_2 z$. Då gäller $x - y = 3k_1$ och $y - z = 3k_2$, där $k_1, k_2 \in \mathbb{N}$. Genom att addera dessa ekvationer fås $x - z = 3(k_1 + k_2)$, och således $x R_2 z$. Hasse diagrammet ser ut som följer:

2017141185219161310741181512963